

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 6

София, 1 октомври 2002 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Христо Данов

Членове: Георги Марков

Димитър Гочев

Тодор Тодоров

Неделчо Беронов

Стефанка Стоянова

Маргарита Златарева

Васил Гоцев

Людмил Нейков

Румен Янков

Живан Белчев

Пенка Томчева

при участието на секретар-протоколита Силвия Василева разгледа в закрито заседание на 1 октомври 2002 г. конституционно дело № 9/2002 г., докладвано от съдията Людмил Нейков.

Делото е образувано на 29 април 2002 г. по искане на главния прокурор на Република България. Иска се установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.57а, т.2 от Закона за физическото възпитание и спорта /ЗФВС/, обнародван ДВ, бр. 58/1996 г., изменен и допълнен ДВ бр.53/1997 г., 124/1998 г., 51/1999 г., 81/1989 г., 53/2000 г., 64/2000г. и 75/2002 г. Твърди се, че атакуваната разпоредба противоречи на чл.4, ал.1 и чл.60 от Конституцията на Република България, тъй като тя не предвижда възможност държавата да задължава физическите и юридическите лица да заплащат на различни ведомства и органи за управление отчисления от приходите от

упражняваната от тях правомерна дейност. Единствените възможности за налагане на финансови задължения са посочените в чл.60, ал.1 от Конституцията и допълването им не може да се прави със закон. Такова действие би нарушило и конституционния принцип за справедливост, тъй като с атакуваната разпоредба се обременяват само спортните организации и то без да се съобразяват техните доходи и имущество.

С определение от 21 май 2002 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на главния прокурор и конституирал като заинтересовани страни по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на финансите, председателя на Държавната агенция за младежта и спорта, Българския спортен съюз и Професионалната футболна лига.

В изпълнение на предоставената от Конституционния съд възможност са постъпили становища от заинтересованите страни.

В писмените изложения на Народното събрание, Министерския съвет, министъра на финансите и председателя на Държавната агенция за младежта и спорта се поддържа, че оспорената разпоредба е конституционносъобразна и искането като неоснователно следва да се отхвърли. Изтъква се, че предвидените в атакуваната разпоредба отчисления се правят от придобити приходи от правни сделки, каквито са трансферите на спортисти и се внасят по бюджета на ДАМС, който е част от републиканския бюджет. Поддържа се, че това се прави в съответствие с конституционното задължение на държавата да насърчава развитието на спорта и туризма съгласно чл.52, ал.3 от Конституцията.

В становището на Професионалната футболна лига се подкрепя искането на главния прокурор за отмяна на чл.57а ЗФВС. Посочва се, че футболните клубове като търговски дружества, по силата на чл.57, ал.2 ЗФВС, заплащат само данъци и такси според конституционното си задължение по чл.60, ал.1 от Конституцията. Изтъква се, че

необходимостта от подпомагане развитието на която и да е област от обществения живот не може да бъде основание за задължаване на юридически лица с непредвидени от Конституцията финансови задължения в полза на държавата и нейните органи.

След допускането от Конституционния съд за разглеждане искането на главния прокурор на Република България и постъпването на писмени становища от конституираните заинтересувани страни Народното събрание прие Закон за изменение и допълнение на Закона за физическото възпитание и спорта /обнародван ДВ, бр. 75 от 2 .08. 2002 г./. Съгласно допълнителна разпоредба - § 34 навсякъде в закона думите “председателят на Държавната агенция за младежта и спорта” и “Държавната агенция за младежта и спорта” се заменят съответно с “министър на младежта и спорта” и “Министерството на младежта и спорта”. Изменението е взето предвид в следващото изложение.

За да се произнесе по направеното искане Конституционният съд взе предвид следното:

С чл. 57а ЗФВС законодателят е посочил източниците, чрез които постъпват средства по бюджета на Министерство на младежта и спорта /ММС/. С атакуваната точка втора от тази разпоредба е вменено в задължение на спортните организации да участват в набирането на постъпления по бюджета на ММС, чрез отчисления в размер от три на сто от своите приходи, реализирани при трансфер на спортисти, като набраните средства се използват за финансиране на дейности с деца и юноши по съответния спорт. Тази норма по същество установява допълнителни финансови утежнения, извън установените с чл.60, ал.1 от Конституцията данъчни задължения, изразени под формата на отчисления на суми от приходи от законно осъществени трансферни сделки. Наред със съществуващото задължение за плащането на съответния данък върху приход от трансферна сделка се вменява и

задължението за правене на отчисление от този приход в полза на бюджета на ММС.

Оспорената разпоредба няма конституционна опора. Липсва конституционна норма, от която да се извлече наличието на дадено правомощие, на който и да е държавен орган да възлага на физически и юридически лица други финансови тежести, включително и за финансиране дейността за деца и юноши по съответния спорт, освен заплащането на данъци и такси. Безспорно е, че именно такава финансова тежест представлява оспореното задължение, вменено с чл.57,т.2 ЗФВС. Конституционната разпоредба създава единствено задължение за плащане на данъци и такси, но не и задължения за правене на отчисления от суми, реализирани при извършването на разрешена от закона дейност.

Доводът, че Конституцията не изключва изрично възможността, наред със задължението за заплащане на установени със закон данъци върху получени приходи, да се правят и отчисления от тези приходи в полза на бюджета на държавни органи не може да придаде конституционносъобразен характер на атакуваната законова норма. В разпоредбата на чл.60, ал.1 от Конституцията са изчерпателно посочени финансовите задължения към държавата – данъци и такси. Това изключва възможността за разширяването на техния кръг. Между тях не фигурира задължението, макар и установено със закон, за правене на отчисления на суми от придобити приходи от сделки и то наред с данъчното им облагане, което има конституционното си основание в чл.60, ал.1 от Конституцията.

В тази връзка, вмененото с атакуваната разпоредба задължение за правене на спорните отчисления не може и да бъде отъждествено с регламентираното от чл.60, ал.1 от Конституцията задължение за плащане на данъци и такси, поради различната правна и икономическа характеристика на тези понятия. Докато отчислението представлява

отделяне на парични средства с определено предназначение или още намаление, удържане от някаква сума, то данъкът, както Конституционният съд е имал вече възможност да поясни с решение № 8/97 г. по к.д. № 3/97 г. е задължително плащае, определено едностранно от държавата, съобразно доходите и имуществата на облагаемите лица.

Обстоятелството, че със закон е предвидено да се правят отчисления от придобити приходи от трансфери на спортисти и сумите да се отнасят от спортните организации в бюджета на ММС, респективно в държавния бюджет, не дава основание за разширение кръга на определените от чл.60, ал.1 от Конституцията финансови задължения- данъци и такси. Правенето на отчисление на суми от придобити приходи не е предвидено като задължение към държавата от Конституцията. Ето защо, без значение е, че оспорената разпоредба предписва внасянето на направените отчисления по бюджета на ММС. Средства по него не могат да се набират чрез постъпления, постъпващи по ред, който не е основан на конституционни принципи.

Съдът счита, че заложеният в чл.4, ал.1 от Конституцията принцип на правовата държава изключва правото на законодателя да установява конкретни финансови тежести под формата на скрити данъчни задължения, какъвто е случаят с атакуваната разпоредба.

Проява на конституционните принципи за правова държава и законност е спазване рамките в които е вменено с чл.60, ал.1 от Конституцията задължението за заплащане само на данъци и такси, установени със закон, но не и на каквито и да е отчисления от суми, реализирани от позволена от закона дейност.

Правомощие на държавата за възлагане чрез своите органи на спорното парично задължение не се съдържа и в разпоредбата на чл.52, ал.3 от Конституцията, която и повелява да насърчава развитието на спорта и туризма. Това е така, защото предвиденото от

Конституцията задължение на държавата да “насърчава развитието на спорта и туризма” не може да се обективира чрез налагане от нейни органи правенето на принудителни отчисления на суми от придобити от спортните организации приходи, наред със задължението за плащане на данък върху тях, което фактически е направено с оспорената законова разпоредба .

По изложените съображения нормата на чл.57, ал.1, т.2 от ЗФВС противоречи на разпоредбите на чл.4, ал.1 и чл.60, ал.1 от Конституцията.

Това становище за противоконституционност на разпоредбата на чл.57а,т.2 от ЗФВС намира опора и в изразеното вече разбиране на Конституционния съд по сходни случаи, което е изразил с решения № 8/1997г по к.д. №3/1997г и №31/1998г. по к.д.№24/1998г.

С оглед на изложеното и на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията Конституционният съд

Р Е Ш И:

Обявява за противоконституционна нормата на чл.57а, т.2 от Закона за физическото възпитание и спорта, обнародван ДВ, бр. 58/1996 г., изменен и допълнен ДВ бр.53/1997 г., 124/1998 г., 51/1999 г., 81/1989 г., 53/2000 г., 64/2000 г. и 75/2002 г.

Председател:

Христо Данов